

FÖRSVARETS

FORUM

nr 1 • 2012

Försvarsmaktens personaltidning

**Med fokus
på insatser**

INNEHÅLL

Fokus: Omstrukturering med insatschefen .. 4 - 6

Gender i Kungsängen..... 8 - 9

Uppdraget: Gender inom Nato 10 - 11

På djupet: Helikopterfamiljen växer 12 - 13

Förening för dem där hemma 15 - 17

Med många år i utlandstjänst..... 18 - 19

Nya flygvapeninspektören presenterar sig 23

FÖRSTASIDAN

Anders Silver, Försvarsmaktens nya insatschef.
FOTO: JOHAN LUNDAHL/
COMBAT CAMERA

REDAKTIONEN

Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och email.

kontakt: ff-red@mil.se.

telefon: 08-788 88 88 (Informationsstaben)

ansvarig utgivare

ERIK LAGERSTEN, informationsdirektör

redaktör detta nummer

LENA PARKVALL

Försvarsmaktens informationsstab

formgivare

EVA KENT

FMLOG, APSA, Grafiska ateljén, Stockholm

Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt. För ej beställt materiel ansvaras ej.

ISSN 1100-8245

Nästa manusstopp: 5 mars 2012

Beräknad utgivningsdag: 26 mars 2012

◆ Läs mer på www.forsvarsmakten.se

◆ Läs mer på intranätet email

Tryckt hos ett klimatneutralt företag Edita Västra Aros AB 2011

Dags för ekonomisk syn

Sedan rikskonferensen i Sälen förra året har jag talat om balansen mellan Försvarsmaktens verksamhet och ekonomi på längre sikt. När detta skrivs arbetar vi med de sista pusselbitarna i vårt budgetunderlag 2013. Med andra ord, det är dags för syn – att visa vad som krävs för att få ekonomin att gå ihop på längre sikt. Det är viktigt att tänka framåt. Vi har inte råd att långsiktigt vara kortsiktiga.

Från tid till annan förs begreppet rationalisering fram som en lösning på ekonomiska utmaningar. Rationaliseringar gör vi och det fortsätter vi med. Men i ett avseende är Försvarsmakten speciell. Krigsförband kan inte rationaliseras på samma sätt som annan förvaltning. Detta gäller mängden, personer, materiel och övningstillfällen. Vår operativa förmåga är dimensionerande och sätter en absolut storlek. Vi måste också ta hand om "de våra" efter fullgjort uppdrag. Där gör frivilligorganisationerna ovärderliga insatser.

Balansen mellan tillgänglighet och handlingsfrihet, även på lång sikt, är viktig. Flera stora materielsystem behöver omsättas i närtid vilket innebär omfattande kostnader. De viktiga investeringsbeslut vi står inför kommer att låsa oss för en lång tid framöver. Det gäller flyg, armé och marin. Tillsammans med andra länder och organisationer uppnår vi större effekt, därför ska vi utveckla samarbetet med andra.

Men jag bedömer att effektiviseringar och samarbete inte räcker. Tillskott är nödvändigt för att vi i framtiden ska kunna utföra det vi gör i dag, oavsett om det är här hemma eller längre bort. Vi kommer också att bli fler soldater och sjömän de närmaste åren. De – våra anställda – är vår viktigaste tillgång. Men får de inte utbilda sig, träna och ha möjligheter till förberedelser kan vi inte heller lösa våra uppgifter.

Att vara anställd i Sveriges försvarsmakt – att vara en av de utvalda – är något att vara stolt över. Så har det varit historiskt och så kommer det att vara i framtiden.

Sverker Göranson
Överbefälhavare

Rörlig stab växer

Det nybildade staben Rörlig operativ ledning (ROL)/Force Headquarters (FHQ) på Ledningsregementet går en spännande tid tillmötes. De ska organisera, etablera staben och samtidigt rekrytera fler kollegor.

Joakim Hahn är chef för J 5. Han har en bakgrund som ubåtsofficer och har under flera år haft olika utlandsbe-

fattningar. Han ser främst två utmaningar.

– En utmaning är det nationella perspektivet och att jobba med det civila samhället, MSB, länsstyrelser men även Hemvärnet. Hur leder vi? Och hur ska vi leda? Jag vill se ett återtagande av den kunskap vi hade för 10 till 15 år sedan. Den andra utmaningen är att rekrytera och växa från de 20 medar-

betare vi är i dag till 85 personer, säger Joakim Hahn.

Överstelöjtnant Alpo Syväjärvi är chef J 3 och arméofficer med bakgrund på mekaniserade förband.

– Vi söker personer med operativ kompetens och funktionskompetens från alla försvarsgrenar. Bemanningen och rekryteringen pågår och på två sätt. Den huvudsakliga bemanningen sker genom bemanningsuppdrag till förbanden och på försvarsmakten.se kan den intresserade också anmäla sitt intresse och där söka specifika tjänster, säger Alpo Syväjärvi.

Staben ska kunna förstärka Försvarsmaktens ledningsfunktion vid en nationell insats med kort varsel. Den ska också kunna planera för och genomföra internationella insatser med såväl enskilda stabsmedlemmar som med hela staben. En annan uppgift är att vid behov

kunna utgöra stommen för en multinationell stab. Om riksdagen beslutar att Sverige ska åta sig ledarskapet för en Battlegroup inom ramen för EU:s militära samarbete, kommer nästa multinationella Force Headquarters för Battlegroup att utvecklas ur ROL/FHQ.

Chef för ROL/FHQ är överste Thomas Karlsson, tidigare chef för Swedint.

– Vi är en dynamisk och lärande organisation i utveckling. Hos oss är man med och skapar något nytt snarare än att förvalta något som redan finns. Vi har sökt personer med olika bakgrund för att få en bredd i staben med kompetens från marin, flyg, logistik samt samband och ledning. Nu vill vi bli ännu fler, säger han.

TEXT: ELIN GÖTHE NORD/LEDR

FOTO: PAULA LEVÄNEN/
LIVGARDET

Chef över ett pressat förband

Mats Ström är chef för förbandet Försvarsmaktens logistik, FMLOG. I den rollen ansvarar han för att vara aktiv och konstruktiv i arbetet med omdaning av försvarslogistiken. Samtidigt ska han leda ett förband med 3 500 anställda på över 80 orter och med en omsättning på drygt fem miljarder, ett förband vars anställda befinner sig under stor press.

– Det gäller att skilja på rollerna, menar Mats Ström. Vi måste lämna underlag, fakta och diskutera omdaningens ur ett försvarsmaktsperspektiv,

det är hos oss kompetensen finns. Att leda förbandet handlar om ledarskap. Jag och mina medarbetare försöker skilja på perspektiven.

Hur märker du att personalen är pressad?

– Jag får dagligen samtal både från mina närmaste medarbetare, chefer i verksamheten och personalen i linjen. Det finns en personlig oro för vad som kommer att hända med det egna jobbet. Men det finns också en tveksamhet om omdaningens verkligen görs med verksamhetens bästa i fokus.

Vad svarar du?

Jag försöker förklara den komplicerade processen och tidplanen, när vi eventuellt kan ha konkreta svar. Men det är också viktigt att förklara att omdaning är ett politiskt uppdrag, det tillhör demokratin.

Vilka är de största riskerna med omdaning?

– Den viktigaste frågan är huruvida vi kommer att ha förutsättningar att styra, leda och stödja insatser i samtliga beredskapsnivåer. En annan fråga är hur vi säkerställer att vi har rätt och kompetent per-

sonal över tid, det gäller både civil och militär personal. Det finns risk att vi inte kommer att kunna effektivisera regeringens krav på besparingar.

TEXT: EVA PIA SANDSTEDT/
FMLOG

FOTO: PER JOSSE/FMLOG

Beredd på det oväntade

Vid sidan om insatser och försvarsplanering ska vår nye insatschef, generallöjtnant Anders Silwer, specificera behovet av personal och materiel till krigsförbanden. Självt startade han sin karriär som plutonofficer vilket var dåtidens specialistofficer – fast dagens är bättre säger han.

– De personalförändringar vi nu står inför är nödvändiga, men självklart svåra.

Redan första dagen satt Anders Silwer på planet till Afghanistan efter att han tillträtt det nya jobbet som insatschef vid årsskiftet.

– Vi har bra personal, bra värdegrund och ett bra ledarskap, sammanfattar han sina intryck. Jag blir stolt men är också medveten om allvaret. Samtidigt som jag vid ett pressmöte nyligen stod och sa att riskerna har minskat på grund av framgångsrika operationer och årstiden, blev en patrull beskjuten.

Hösten 2009 tog Anders Silwer emot tre skadade som kom hem till Sverige,

och deras föräldrar. Det blev en ny erfarenhet. Han har själv kollegor och vänner som omkommit, men inte som kommit tillbaka med amputerade ben.

– Jag har ett ansvarsfullt jobb. När jag fattar beslut om insatser måste jag tänka hela linan ut till den yttersta konsekvensen – fram och tillbaka. Jag måste kunna förklara beslutet.

Vi får bättre förband

I Anders Silwers jobb ingår det att specificera vilken personal och utrustning krigsförbandens ska ha utifrån ett insatsperspektiv och riksdagens beslutade målbild 2014. Han säger att de välutbildade och flexibla förband vi delvis har och kommer få, blir mycket bättre än innan. Beslut inom det säkerhetspolitiska området – och därmed användandet av förbanden, kan vara svåra att förutse så flexibla förband är en bra utgångspunkt.

– Det går inte att hålla på att ändra för mycket jämt. Vi behöver ha förband som är mångsidiga. Politiska beslut om insatser kan fattas snabbt. Ta Libyeninsatsen, för ett år sedan hade jag inte ens tänkt tanken. Det är också positivt att den nationella dimensionen har förstärkts, tillägger han.

De är ryggraden

Mycket har hänt på vägen mot ett mer tillgängligt insatsförsvaret: vilande värnplikt, internationell arbetsskyldighet, tvåbefälssystem. Personalförändringarna är nödvändiga, säger Anders Silwer, men svåra eftersom det rör människan.

– Vi behöver ha rätt kompetenser på rätt plats. I dag är det brist på vissa och överskott på andra. Det finns också geografiska obalanser som vi måste rätta till.

Inför årets omstrukturering ska fördelningen vara 35 procent officerare och 65 procent specialistofficerare. Anders Silwer förstår om en del tycker att det blir för få officerare. Men om fem, sex år kommer specialistofficerare göra jobb som kaptener och majorer gör i dag.

– I alla försvarsmakter säger man att specialistofficerarna är ryggraden i kompetensen på de taktiska systemen. Med enbefälssystemet skapades ett system som inte tillräckligt lyfte fram hantverket. Jag tror på vårt personalförjningssystem.

Beredda på nya insatser

Den tredje stora arbetsuppgiften för vår nye insatschef handlar om nationell försvarsplanering. Att krigsplacera all personal och all materiel, och planera hur vi ska göra i olika tänkbara scenarier. Det är själva motorn i insatsarbetet. Härifrån utgår kravställningen på hur insatsorganisationen ska utvecklas för det nationella behovet.

Slutligen, vad händer i insattspåret?

– Nu ska vi gå ned till 400 personer i Afghanistan i år och 200 till 2014. Siktet är inställt på utbildningsstöd och skolor, flera skolor diskuteras. Sedan tror jag det kan bli FN-insatser i Afrika – markinsatser i samnordiskt koncept, transportflyg, helikoptrar, kanske spanings-/stridsflyg. Och så får vi se om det blir ytterligare en insats till Afrikas horn för att skydda fartyg mot piratangrepp. Som sagt, det är svårt att veta i förväg hur politikerna vill använda oss – vi ska vara öppna och beredda på stor bredd.

TEXT: KRISTINA ÅSTRAND BOHMAN/INFO S

FOTO: JOHAN LUNDAHL/COMBAT CAMERA

FAKTA

Omstrukturering 2012

Ett omfattande arbete pågår för att ta fram en ny organisation för Försvarsmakten – FM Org 2013. Den består av tre delar: insatsorganisationen, basorganisationen och Försvarsmaktens interna och externa bemanningsuppdrag.

Den nya organisationen blir ett i huvudsak stående försvar där såväl personal som materiel finns tillgänglig med kort framförhållning.

Organisationen ska bemannas under 2012 och målet är att åstadkomma en ökad matchning mellan de anställdas kompetens och befattningens krav, oavsett dagens placering.

Uppdraget från regeringen är att skyndsamt bemanna insatsorganisationen med dagens yrkesofficerare och snarast komma tillrätta med personella obalanser. Den yttersta konsekvensen kan då bli att medarbetare måste lämna Försvarsmakten. Hur många kan inte anges förrän bemannings- och omplaceringsprocessen är genomförd.

Arbetet sker i fyra tydliga steg.

Steg 1: En order tas fram som beskriver hur omstruktureringen ska gå till. Arbetet sker i samverkan med ATO.

Steg 2: Den nya organisationen fastställs ned på enskild befattning. Kvalifikationskrav beskrivs för varje befattning utifrån utbildnings- och erfarenhetsaspekter.

Steg 3: Alla kontinuerligt tjänstgörande skriver en CV utifrån en fastställd mall, med relevanta utbildningar och tjänstgörings- erfarenheter.

Steg 4: Försvarsmakten och ATO förhandlar om bemanningen. I den nya organisationen matchar medarbetarnas kompetens och "befattningarnas krav" varandra i högre utsträckning än i dag.

Vad säger kadetterna ...

1. Vad är det som lockat dig till yrkesvalet?
2. Hur insatt är du i planerna om omstruktureringen av Försvarsmaktens personalstruktur?
3. Hur ser du på att officersyrket håller på att förändras?
4. Hur påverkar det din framtidstro och synen på ditt yrkesval?
5. Ser du framför dig ett arbete inom Försvarsmakten på längre sikt?

Sara Miebach, SOU-kadett med inriktning Mark elektro

1. Att det är ett arbete som både är omväxlande och utmanande.
2. Inte så insatt, men jag känner till en del.
3. Jag har inte tänkt så mycket på det eftersom jag inte har någon erfarenhet från hur det var innan.
4. Inte speciellt mycket. Men jag tror att specialistofficers roll i Försvarsmakten kommer att bli allt viktigare.
5. Svårt att säga, men just nu är det definitivt försvaret som gäller.

Erik Josefsson, SOU-kadett med inriktning Mark tele

1. Många anledningar. Framförallt att få göra något annorlunda och spännande och något som är viktigt.
2. Jag är insatt.
3. Jag har ingen tidigare erfarenhet, men jag tycker att två-befälssystemet är en bra idé. Försvarsmakten blir allt mer tekniskt krävande och därför behövs också specialister med fördjupade kunskaper inom sitt område.
4. Ser ljust på framtiden. Jag vet inte var jag kommer att hamna än, men jag tror att det kommer finnas många möjligheter och det känns bra.
5. Jag kommer att stanna tills Försvarsmakten sparkar ut mig!

... och rekryterna?

1. Vad är det som lockar med den militära utbildningen?
2. Vad har du för ambitioner och framtidsplaner?
3. Har du funderat på de förändringar som är på gång inom Försvarsmakten och tror du att de påverkar dig?

Oscar Skörvald Li

1. Kamratskapet och att vara ute i fält.
2. Närmast GMU och KMU, sedan SOU med inriktning Ledning/samband. På längre sikt vill jag gå vidare till taktisk officer.
3. Ja, och jag tror att det kommer bli fler jobb för specialist-officerare. Samtidigt finns det oro över att ekonomin inte ska räcka till och att det då kanske inte finns något jobb alls.

Christer Jeppsson

1. Strukturen och att Försvarsmakten verkar för fred och mänskliga rättigheter.
2. Jag satsar på att bli specialistofficer med inriktning CBRN.
3. Jag tror att det kommer finnas jobb för en specialistofficer, men att man får vara beredd på att få flytta runt en del mellan olika förband.

OR-projektet levererar

Enligt plan kom OR-projektets första leverans före jul. Styrgruppen fattade bland annat beslut om att utveckla befodringsbestämmelser för kontinuerligt tjänstgörande OR-1/7 som bygger på OR-projektets förslag.

– Personalstaben med flera utvecklar nu bestämmelserna i Försvarsmaktens personaltjänstinstruktion, säger Claes Bergström, projektledare i OR-projektet. Arbetet beräknas vara klart i slutet av februari.

OR-projektet arbetar vidare mot nästa leverans den första juli. Från att ha prioriterat kontinuerligt tjänstgörande medarbetare utvidgas nu arbetet till att även omfatta tidvis tjänstgörande personal.

– Nu ska vi utveckla ett system som fungerar för all OR-personal, säger Claes Bergström. Vi samarbetar därför med den projektgrupp som utvecklar formerna för GSS/T-verksamheten (tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän) fram till sommaren under ledning av GSS/T-samordnare Tommy Karlsson.

OR-systemet bygger inte på att medarbetarna gör karriär i stigande befattningsnivåer utan på möjlighet att utveckla kompetensdjupet i varje nivå.

– Vi vill skapa en yrkesutveckling som genom skicklighet stärker yrkesstoltheten, betonar Claes Bergström. Enkelhet är nyckelordet, men utmaningen ligger i att skapa ett system som beskriver den enskildes fördjupade yrkeskompetens, kan hanteras av Prio och är begripligt och tydligt för alla.

En modell för utveckling av fördjupad kompetens ingår i OR-projektets andra leverans.

OR-projektgruppen 2012. Bakre raden från vänster: Claes Bergström, Hans Hansson, Joachim Blomgren. Främre raden från vänster Charlotte Pettersson (informatör), Rickard Weman, Anders Wiberg, Patrik Rydell och Björn Levin. (Stefan Broén och Mikael Hjärthammar saknas.)

Läs mer om OR-projektets arbete via snabbväg "Utv. OR-systemet" från emils startside.

TEXT: CHARLOTTE PETERSSON/
HG INFO

FOTO: CHRISTIAN LÖVGREN/
HG INFO

Försvarsmaktens belöningsmedalj i guld med svärd – 50 år efter insatsen

Den 22 december fick soldat Bertil Svärth i Hällede/Laholm ta emot Försvarsmaktens belöningsmedalj i guld med svärd. Utmärkelsen delas ut med anledning av det personliga mod Bertil Svärth visade vid undsättningsförsöket av de inne-

slutna irländska kompaniet i Jadotville, Katanga, Kongo 1961 (Operation Quinlan 1). ÖB Sverker Göranson fattade beslut om att dela ut utmärkelsen, med underlag från en skrivelse av dåvarande arméchefen 2009. På grund av sjukdom kunde

Bertil inte närvara vid ceremonin den 23 oktober 2009 vid Armémuseum varför Försvarsmakten nu har delat ut utmärkelsen i Bertils hem.

FOTO: HANS BENGTSSON/
LAHOLMS TIDNING

Drömstart för nordiskt center för genderfrågor

I en ledarartikel i Göteborgsposten skriver försvarsministern och ÖB att arbete för att skydda kvinnor och barn i konflikt sedan länge är en nordisk profilfråga som det finns ett betydande intresse för i andra länder. När Sverige nu gått från ord till handling och inrättat ett nordiskt center för genderfrågor kopplat till militära säkerhetsoperationer är responsen från internationellt håll mycket positiv.

Direkt efter invigningen av centret den 24 januari samlades genderexperter från FN, Nato, EU och OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) tillsammans med representanter från de nordiska försvarsorganisationerna för en första workshop i centrets regi.

– Alla stora internationella aktörer som är delaktiga i fredsfrämjande ope-

rationer har genderfrågan på sin agenda. Men det finns ett stort behov av att hitta samarbetsformer som leder till att genderperspektivet kan integreras på det mest optimala sättet i det operationella arbetet, säger kommandörkapten Jan Dunmurray, chef för Nordic Center for Gender in Military Operations (NCGM).

Återkopplingen från workshopen är entydig: det var ett bra initiativ från centret och samtliga förväntar sig ett långtgående samarbete.

Öka tillgänglighet

– Sverige har inte till uppgift att ta på sig ledartröjan och driva genderfrågan, men som ett operativt center kan vi fungera som ett nav för kunskap och erfarenheter. Vi kan bidra till att hitta gemensamma målsättningar, samla de nyaste styrdokument och göra praktiska erfarenheter mer lättillgängliga, säger Jan Dunmurray.

På NCGM finns även Linda Johansson, som har lång erfarenhet av arbete med genderfrågor, bland annat 19 månader som Gender Advisor i Afghanistan.

– Bara FN har 280 genderexperter, men de är särgrupperade från huvuduppgiften, konstaterar Linda Johansson. Nato har varit mer framgångsrika i att integrera genderfrågorna i den operativa insatsen, men det finns ett stort behov av någon som koordinerar genderfrågorna – och det är där vi ska fylla en funktion.

Huvuduppgiften som Linda syftar på är hur experternas kunskap om gender ska omsättas i praktiken för att öka effekten av en fredsbevarande insats och på så sätt nå långsiktigt hållbara lösningar. Det som gör genderfrågan så komplex är att den förändras med tid och geografiskt område. Det som var sant i dag i en by, är inte nödvändigtvis sant i dag i en annan by. Därför kan man inte skriva enkla rutiner, eller ”rätt och fel-listor”. Däremot kan man öka förmågan att upptäcka tecken på att något har förändrats, som kan påverka den militära insatsen, så kallade early warnings.

– Lister skapar stereotyper, säger Linda Johansson. Genderperspektivet kan betraktas som ett av de instrument man kan använda för att göra en målgruppsanalys som stödjer de militära insatserna. Ju bättre analys man gjort innan, desto större är chansen att operationen blir en framgång. Eftersom genderperspektivet riktar in sig på att se hur hela befolkningen påverkas så ökar möjligheten att man gör rätt från början.

Linda poängterar att genderperspek-

Kommandörkapten Jan Dunmurray, chef för Nordic Centre for Gender in Military Operations har erfarenhet av att verka som operativ chef i internationell insats. Han kan se nyttan av, och svårigheten med, att integrera genderfrågor i det operativa arbetet.

tivet inte fokuserar på jämställdhetsfrågor, såsom lika lön för lika arbete, utan på om flickor eller pojkar, kvinnor eller män, eller äldre påverkas olika av en planerad operation eller insats. Målet är att förbättra utvecklingen för hela befolkningen och att inkludera kvinnor, likväl som män, som aktörer på alla nivåer i fredsutvecklingsarbetet.

Strategiskt placerat

Centrets placering som en del av Swedint vid Livgardet i Kungsängen är strategisk. Swedint samlar genom bland annat sina FN- och Natocertifierade utbildningar för militär, poliser och civila en bred internationell publik. Fördelar kan också dras av att finnas i närheten av Livgardets internationella utbildningsenhet, som ansvarar för den insatsspecifika utbildningen för roterande förband. Den omedelbara erfarenheten från insatsområdena är ovärderlig för den kunskapsbank som NCGM bygger upp.

– Vi har stort behov av återkoppling från ”marken”, som kan tala om vad som fungerade och vad som inte fungerade. Vi ska inte vara ett frikopplat expertcenter utan arbeta för ständig utveckling, säger Linda Johansson.

NCGM har nio heltidstjänster, varav fyra är svenska. Utöver Jan Dunmurray och Linda Johansson är det Viveca Råim, som är analytiker samt kapten Lotta Öhman som är utbildnings- och övningsansvarig. De övriga nordiska länderna kommer att ha fast placerad personal på plats i Kungsängen i varierad omfattning. Dessutom kommer extra instruktörer, från såväl de nordiska länderna som andra nationer, att ge sitt stöd i samband med kurser och seminarier.

Kurser för officerare och civila

Nästa stora händelse för centret blir i mars då årets första Gender Field Advisor-kurs genomförs. Den riktar sig till officerare och civila som ska ut i fredsfrämjande insats. I maj genomförs ett Flag Officer Seminar, som samlar de högsta cheferna som är inblandade i nationell operativ verksamhet och/eller fredsfrämjande insatser.

Försvarsminister Sten Tolgfors ger sitt fulla stöd till det arbete som Linda Johansson och det nya nordiska centret inlett.

– Vi kunde inte drömt om en bättre start för NCGM. Den första workshopen gav som väntat en mängd nya infallsvinklar och arbetsuppgifter. Det är glädjande att vi kan ta tag i arbetet på ett strukturerat sätt och i nära samverkan med

våra nya samarbetspartners, säger Jan Dunmurray.

TEXT: PAULA LEVÄNEN/LIVGARDET

FOTO: ALEXANDER KARLSSON/
COMBAT CAMERA

Vilka förväntningar har du på Nordic Centre for Gender in Military Operations? Deltagare på centrets första workshop svarar:

Clare Hutchinson, Gender Affairs Officer, UN Department of Peacekeeping Operations.

– Det är inspirerande att se vad Sverige gör för genderfrågan och att det uppmärksammas på en så hög politisk nivå. Vi är nyckelspelare i genderarbetet och vi har börjat med att skapa en bättre förståelse av vem som gör vad och hur andra jobbar. Våra processer ser olika ut, men vi har ett gemensamt mål, att dra nytta av de bästa processerna och varandras kunskap. Vi ska hjälpa militär personal att göra sitt jobb.

Miroslava Beham, Senior Gender Advisor, OSCE Secretary General.

– Jag blev överväldigad av att upptäcka att ett center skulle inrättas i Sverige. Det är viktigt att ha ett center som arbetar med genderfrågor, det behövs ett nav. Jag förväntar mig ett operationellt fokus så att det inte bara blir fina ord. Vi kommer att behöva träffas regelbundet för att koordinera vårt arbete och skapa en gemensam grund att stå på, till exempel när det gäller terminologi. Många medlemsstater vet inte vad vi sysslar med eller vad gender är. Genom att formulera ett gemensamt budskap kan vi bli mycket starkare.

TEXT OCH FOTO: PAULA LEVÄNEN/
LIVGARDET

Hon tar genderfrågorna in i Nato

Hemma i Sverige känner många igen henne som gender advisor till insatschefen. Sedan den 1 september förra året och cirka fyra år framåt tjänstgör hon inom Natos militärstrategiska högkvarter Shape i Mons i Belgien i ungefär samma roll.

Charlotte Isaksson är den första som jobbar som gender advisor på militärstrategisk nivå inom Nato.

– Detta är en ny befattning inom Nato så jag har fått börja från början. Mitt jobb är att bidra till att genderfrågor blir en naturligt integrerad del av verksamheten, att de alltid beaktas och hanteras när man planerar för övningar och operationer inom Nato, säger hon.

Arbetsätten är ungefär desamma som på insatsstaben hemma i Sverige: att på olika sätt informera och diskutera vad genderfrågor handlar om.

– Jag deltar i operationsplanering på militärstrategisk nivå och bidrar med genderperspektiv när Supreme Allied Commander Europe, SACEUR, fastställer sina inriktningar, bedömningar och direktiv för operationsplaneringen. Dessutom stöttar jag de operativa högkvarteren i bland annat Neapel och Brunssum, säger Charlotte.

Målet är att stabsofficerare och operationsplanerare ska klara av att göra detta själva på lång sikt, att Charlotte Isakssons roll inte ska behövas. Kvinnors, pojkars och flickors specifika villkor, behov och erfarenheter i konfliktområden ska alltid hanteras och alla insatser ska verka för hela befolkningen.

– Mäns och kvinnors säkerhet och risker skiljer sig väldigt ofta från varandra. En säker plats för en man kan samtidigt vara en osäker plats för en kvinna, inte minst med tanke på risken för sexuellt våld.

Sverige föregångare

Inom Nato har Charlotte Isaksson stöd i sitt arbete av en policy, en handlingsplan och ett direktiv för att uppmärksamma och implementera genderperspektivet i verksamheten. Policyn har sin grund i FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet,

som antogs 2000. Det handlar bland annat om öka kvinnors deltagande i fredsfrämjande insatser i konfliktområden, att stärka skyddet för kvinnors och flickors rättigheter och särskilda behov i samband med krig och konflikt och att integrera ett genderperspektiv i freds-, säkerhetsfrämjande och humanitära insatser.

Försvarsmakten i Sverige är en föregångare när det gäller att integrera genderfrågor som en del av verksamheten. Däremot är vi sämre än många länder när det gäller andelen anställda kvinnor inom försvaret, så där finns förbättringsmöjligheter. Det är viktigt att nå kvinnorna i våra insatsområden och dem när vi delvis genom att ha kvinnor med i det egna förbandet.

– I vissa insatsområden är det helt centralt att ha kvinnor i specifika befattningar för att ens kunna prata med kvinnor i lokalbefolkningen. Men man får inte stirra sig blind på detta. I andra områden kan män i lika hög grad samverka med kvinnor. Det handlar snarare om en förmåga än om att ha ett specifikt kön. Ofta kan kvinnorna i lokalbefolkningen också bidra på olika sätt till lösningar av en konflikt, säger Charlotte Isaksson.

Utvecklande för hela familjen

Charlottes man tjänstgör i Afghanistan, och två av parets barn, elva och åtta år, bor med Charlotte i ett hyrt hus i Lasne, nära Waterloo. Barnen går i den skandinaviska skolan och familjen har stor hjälp av en svensk au-pair som är med i Belgien. Hemma i Sverige går den sextonåriga dottern på internatskola.

– Det är verkligen ett privilegium att få göra detta inom ramen för mitt arbete, säger Charlotte. Barnen som bor med mig i Belgien kan nu förutom svenska också engelska och en del franska. Vi har verkligen haft tur med att hitta ett så fantastiskt ställe att bo på.

Med tanke på att det är i huvudsak bara internationella familjer där vi bor, sitter vi alla i samma båt.

När Försvarets forum pratar med Charlotte så är hon mitt uppe i en av Natos stabsövningar där man för första gången integrerar gender i processen.

– Jag älskar mitt arbete för att det ger så mycket tillbaka och det är så uppenbart varje dag att förändring faktiskt sker! I dag kom en tysk överstelöjtnant som jag aldrig sett förut och ville diskutera hur man i den kommande operationen ska förhålla sig kring att lokalanställa både kvinnor och män. Det är otroligt stimulerande att arbeta i en sådan miljö och det är ännu mer stimulerande att få vara med om att bryta ny mark.

TEXT: LENA PARKVALL/INFOS

FOTO: ALEXANDER KARLSSON/COMBAT CAMERA

FAKTA

Namn: Charlotte Isaksson

Uppdrag: Tjänstgör sedan den 1 september 2011 och cirka fyra år framåt som gender advisor inom Natohögkvarteret Supreme Headquarters Allied Powers Europe (Shape) i Mons, 40 minuter med bil utanför Bryssel i Belgien. Hennes befattning är Allied Command Operations Gender Advisor, ACO, Hon rapporterar till SACEUR.

Familj: Man som tjänstgör i Afghanistan, en elvaårig son och en åttaårig dotter som bor med Charlotte i Belgien där de går i skandinavisk skola, en sextonårig dotter som går på internatskola i Sverige.

Arbetsuppgift i Sverige: Har arbetat på Högkvarteret sedan 2001. Är officer i grunden och är fortfarande reservofficer. Har studerat arbetsvetenskapligt program och sociologi samt enstaka kurser, bland annat kvinnohistoria, feministisk psykologi, cultural awareness förutom utbildningar i det militära systemet. 2001 började hon arbeta med jämställdhetsfrågor på personalstaben. 2006 tjänstgjorde hon i Kongo som gender advisor för EUFOR RD CONGO och sedan hemkomsten därifrån har hon arbetat med genderfrågor som rådgivare till insatschefen.

Femton Blackhawks är beställda och fyra redan levererade. Foto: Alexander Karlsson/Combat Camera.

Europas modernaste helikopterflotta

För några år sedan såg helikoptersituationen inom Försvarmakten mörk ut. Gamla system avvecklades samtidigt som leverans av nya helikoptrar försenades. Nu är läget omvänt. Nya helikoptrar är på plats och fler är på väg in.

I december 2009 intervjuade Försvarets forum dåvarande chefen för produktionsstabens flygavdelning, Micael Bydén. Han målade då upp en dyster bild av helikopterverksamheten. I dag är han nyutnämnd flygvapeninspektör och kan tillsammans med sin efterträdare Johan Svensson stolt presentera en betydligt ljusare framtid.

– För ett par år sedan jobbade vi i motvind. Helikopter 14 var på väg in, men försenades och försenades. Dessutom hade regeringen beslutat om helikopterinsats i Afghanistan och vi skulle modifiera helikopter 10 för det ändamålet, men även där drabbades vi av stora dröjsmål. Då hade vi ett stort glapp i vår förmåga. Nu kan vi äntligen skörda

frukterna av hårt och träget arbete, säger Micael Bydén.

I dag ser flygvapeninspektören framtiden an med tillförsikt. Helikopter 10B blev klar, och förbandet kom iväg till Afghanistan förra året och genomför sin uppgift, medevac – transport av skadade, med bravur. Helikopter 14 har äntligen driftsatts och hittills är fyra stycken levererade till Försvarmakten.

– Det är visserligen en grundversion och det dröjer åtminstone 18 månader tills vi har en som är fullt utrustad, men vi har redan flugit över 280 timmar vilket är över förväntan och i princip inga flygpass har behövt ställas in, säger Micael Bydén.

Helikopter 14 är en så kallad multirole-helikopter och kommer att vara markoperativ, alltså användas för trupp- och materieltransport, men också sjöoperativ för uppgifter som sjöräddning och ubåtsjakt, i princip de

uppgifter som gamla vertolhelikoptern helikopter 4 hade.

18 månader från beslut till leverans

På grund av förseningarna med helikopter 14 beslutade regeringen i juli 2010 att anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem. Valet föll på Blackhawk UH-60M, som i Sverige fått beteckningen helikopter 16. Den här gången tog det bara ett och ett halvt år från beslut till leverans av de första, vilket torde vara något slags världsrekord. En förklaring är att köpet gjordes upp mellan två stater, "government to government" vilket förenklade upphandlingsförfarandet.

– Vi har beställt femton Blackhawks och fyra är redan överlämnade helt enligt tidtabell. I köpet ingår även utbildning av tekniker och förare, den första kullen är klar och fler är på gång, säger Johan Svensson, chef på produktionsstabens flygavdelning.

I augusti kommer ytterligare två Blackhawks, i höst ska de första fullt insatsutrustade levereras och i april 2013 ska helikopter 16 ta över medevac-uppgiften i Afghanistan från helikopter 10 som därefter avvecklas.

Det lätta systemet

Helikopter 15 är Försvarens lätta helikoptersystem och har varit i drift några år. Helikoptern köptes främst in som en plattform för utbildning och flygträning, men har också fått flera skarpa uppdragsprofiler för så väl internationella som nationella uppdrag. Den finns i två varianter. Den ena är 15 A som primärt används för utbildning och för att verka tillsammans med marktrupper, till exempel leverera stöd till Försvarens specialförband. Den andra, 15B, är avsedd för att verka över hav i samarbete med marinen, som den gjorde under operation Atalanta. Försvarens makten har i dag tjugo helikopter 15 eller Agusta 109 som den heter civilt, tolv stycken finns på Malmen och åtta i Ronneby.

– Helikopter 15 kommer att inriktas alltmer mot utbildning, ett sätt för unga piloter att flyga in sig innan de går in på de medeltunga systemen, säger Johan Svensson.

Fokus på rekrytering

Försvarens makten får alltså många helikoptrar framöver, men hur ser det ut på personalsidan?

– För att hantera de uppgifter vi är ålagda, behöver vi rekrytera fler av både förare och tekniker. Vi har inte de volymerna vi behöver i dag. Samtidigt måste vi vinnlägga oss om att behålla den personal vi har anställd, säger Micael Bydén.

Åldersstrukturen ser dessutom ut så att många går i pension på fem till tio års sikt. Rekryteringskvoten ligger för närvarande på tolv piloter per år och ungefär samma volym gäller för tekniker.

– Sen tar det ju ett tag innan de är färdigutbildade. Målsättningen är därför att kunna rekrytera från andra delar av Försvarens makten, samtidigt som vi för-

Helikopter 15 landar på korvetten Visby.

Foto: Pia Ericsson/FMV T&E

Försvarens makten har tagit emot fyra helikopter 14, av de 18 som är beställda.

Foto: Nina Karlsson/Helikopterflottiljen.

söker att öka mängden av civila tekniker, säger Johan Svensson.

Förhoppningsvis ska det inte vara alltför svårt att hitta personal som vill jobba med en av Europas modernaste helikopterflottor.

TEXT: JOHAN LUNDGREN/INFO

FAKTA

Fördelningen av helikoptrar framöver:

Hkp 14, mark och sjöoperativ: totalt 18 st, 9 st i Kallax, 9 st i Ronneby.

Hkp 15, mark och sjöoperativ, primärt för utbildning: totalt 20 st, varav 12 på Malmen, 8 i Ronneby.

Hkp 16, primärt markoperativ, för trupp- och materieltransport och medevac: totalt 15 st, alla på Malmen.

Är han årets framtidschef?

Kapten Gustav Christoffersson, ställföreträdande kompanichef för 203:e amfibieskyttekompaniet på Amfibieregementet Amf 1 är nominerad som bästa

framtidschef vid Kompetensgalan.

Tidningen Chef har arrangerat galan årligen sedan 2003 och samarbetar i år med bland andra Försvarsmakten. Priset ska gå till en chef som genom lyhördhet och mod att tänka nytt har lett yngre medarbetare mot goda resultat.

Juryns motivering till

nomineringen lyder:

”I en organisation i stark förändring sticker Gustav Christoffersson ut som en föregångare med en engagerande

och personlig ledarstil. Genom att tydliggöra helheten motiveras medarbetarna att nå höga resultat. Gustav Christofferssons öppna inställning till yngre bidrar till framgång.”

Gustav Christoffersson har arbetat som chef inom Försvarsmakten sedan 2006 och i ungefär ett år i sin nuvarande roll.

–Det känns väldigt roligt att ha blivit nominerad, speciellt som det är mina medarbetare som nominerat mig, säger han.

Ett ärligt och lyhört ledarskap där medarbetarna har frihet och ansvar men ändå känner stöd utmärker en bra chef,

tycker Gustav Christoffersson och det är också ett sådant ledarskap han själv eftersträvar.

–Jag vill vara öppen som chef. Försvarsmakten genomgår just nu stora förändringar och då är det extra viktigt att visa att det inte finns någon dold agenda, att varken bygga luftslott eller måla fan på väggen, säger han.

Den 14 mars avslöjas vinnaren då priset delas ut på Grand Hôtel i Stockholm.

TEXT: LENA PARKVALL/INFOS

FOTO: FÖRSVARSMAKTEN

Ett högteknologiskt plask i vattnet

Med hjälp av tryckluft åker torpeden ut ur tuben och landar med ett plask i vattnet. Väl där, i sitt rätta element, startar propellern och driver torpeden mot det område som ubåtsjaktofficeren ställt in att den ska söka i.

Det är en blåsig och bitande kall vinterdag i Karlskrona skärgård men det är inget som påverkar korvetten HMS Malmös besättning. På programmet denna dag står torpedskjutning av lätta ubåtsjakttorpeder. Torpeden väger drygt 300 kilo och kan skjutas både mot ubåtar och mot ytfartyg. Den är målsökande och kan antingen lyssna tyst eller själv sända ut ljud för att hitta målet.

Ubåtsjaktofficeren, Andreas Larsson, har i förväg programmerat torpeden och följer den

på skärmen framför sig. Via en tunn tråd kommunicerar torpeden med honom och det går att se vad torpeden gör och ändra hur den betar sig.

–Torpeden är vårt huvudvapen mot ubåtar och gör att vi på avstånd kan sätta in vapen, till skillnad mot sjunkbomber som kräver att man passerar över ubåten, säger Andreas Larsson.

Efter en stund har torpeden gått sin inställda sträcka och flyter upp till ytan. Istället för en stridsdel med sprängämne finns nämligen en sorts uppblåsbar ballong. Det gör att ett särskilt torpedbärningsfartyg kan

plocka upp torpeden och återanvända den.

Efter två skjutna torpeder är dagens övning slut och fartyget förtöjer Karlskrona Örlogshamn igen. I och med att besättningarna består av an-

ställda sjömän istället för värnpliktiga, kan fartygen numera ha en välutbildad besättning och därmed öva året runt.

TEXT OCH FOTO: JIMMIE ADAMSSON/TREDJE SJÖSTRIDSFLOTTILJEN

Stöd på hemmafronten

Cesilia Karlsson kände ingen som var i samma situation som hon när hennes sambo 2007 åkte till Nepal för att jobba där i tolv månader för Försvarsmakten. Så föddes idén till Invidzonen, en organisation för anhöriga till personal som tjänstgör i insatser utomlands.

Emma Behrendtz redaktör och projektledare, Cesilia Karlsson verksamhetschef och Anki Knutsson mentor.

Samtidigt som Cesilia Karlsson inte ville hindra sin sambo från att åka kände hon att livet stannade upp och att hon ägnade allt för mycket kraft åt att vänta på att han skulle komma hem igen.

– Det var som att gå och vänta på julafton. Jag hade inga vänner som varit med om samma sak och jag kände inte heller några av min sambos kollegor. Jag fick en idé om att skriva en bok om anhöriga, säger hon.

Respons över förväntan

Officersförbundet, som fortfarande är en viktig samarbetspartner, drev vid denna tidpunkt webbplatsen Utlandsportalen. Där fick Cesilia hjälp att

annonsera efter fler som kunde medverka i det tänkta bokprojektet.

– Responsen var över förväntan, jag fick drygt hundra svar. Jag fick bra kontakt med flera personer och mycket hjälp av andra som gått igenom det jag själv just då gick igenom med allt vad det innebar av oro, ensamhet och ett tungt lass att dra i vardagen.

Det som började som en idé till en bok växte snabbt och resulterade i Invidzonen – en ideell förening och en välbesökt webbplats med bland annat chat och forum där anhöriga kan mötas och stödja varandra. Föreningen knöt till sig ett nätverk av mentorer – volontärer som själva varit anhöriga till utlandstjänstgörande personal. I men-

toruppdraget ingår att stötta andra anhöriga, exempelvis genom Invidzonens anhörigchatt eller via e-post och telefon.

Organisationen växer

Invidzonen började samarbeta med Svenska soldathemsförbundet och 2008 arrangerades den första konferensen för anhöriga som med åren har följts av många fler. Cesilia som drev ett företag inom reklam och marknadsföring ägnade allt mer tid åt Invidzonen och alla de pengar som sambon tjänat i Nepal investerades i projektet.

– Till slut blev situationen ohållbar, så i början av 2010 kontaktade jag Försvarsmakten och sa att jag var tvung-

en att stänga ner webbplatsen, att jag inte hann med Invidzonen vid sidan av mitt eget företag längre.

Istället för nedläggning blev det ett formaliserat samarbete med Försvarmakten, som sedan april 2010 stödjer ekonomiskt och har ett avtal med Invidzonen som gör att Cesilia Karlsson på heltid kan ägna sig åt verksamheten.

– Jag blev positivt överraskad att det kan gå så fort i en myndighet, och jag tycker det är modigt av Försvarmakten att ge oss ekonomiskt stöd men ändå låta oss vara självständiga, säger Cesilia.

Organisationen har fortsatt att växa och förutom Cesilia är Emma Behrendtz anställd som bland annat är redaktör för föreningens tidning.

– Det finns en poäng med att vi inte är en del av Försvarmakten, säger Emma. I forumet exempelvis, ser vi ofta att besökarna har ett behov att få ur sig saker och gå vidare. Man vågar diskutera känsliga ämnen som man kanske inte känner sig bekväm med att diskutera med sin anhöriges arbetsgivare.

Av anhöriga för anhöriga

Mentornätverket består av ytterligare femton personer som jobbar ideellt. Invidzonen samarbetar med Försvarmaktens anhörigansvariga, bland annat genom att medverka på anhörigträffar runt om i landet. Alla som arbetar i Invidzonen har tystnadsplikt, har granskats mot belastningsregistret och har genomgått flera utbildningar, bland annat en om säkerhetsaspekter som hålls med stöd av Försvarmakten. En av mentorerna är Anki Knutsson. Hon ser många vinster för Försvarmakten i samarbetet med Invidzonen.

– Funkar det inte hemma så är det risk att man lämnar sin tjänst och åker hem. Genom att stödja Invidzonen hjälper Försvarmakten både oss anhöriga och sin egen personal. Många är unga och singlar när de väljer att jobba som militär, sedan blir man äldre, träffar en

partner och bildar familj, och då påverkas hela familjen av detta yrkesval, säger Anki Knutsson.

Om något ökar händer i exempelvis Afghanistan ökar trycket på Invidzonen. Då har mentorerna alltid en dialog med Försvarmakten för att undvika att felaktiga fakta och rykten sprids. Och ibland kan hjälpen bestå i att slussa vidare.

– Vi är inte professionella terapeuter, poängterar Cesilia, ibland kan vår uppgift vara att hjälpa till att söka professionell hjälp. Man får vara anonym i sina

komma i form får stöd och motivation.

Invidzonen blir ofta kontaktad av personer som har bra idéer. Några exempel är den medalj som tagits fram för att delas ut till barn till mammor och pappor som genomfört utlandstjänst, och en kudde med bild på den förälder som är frånvarande.

– Vi har väldigt roligt inom Invidzonen, även om det ofta är tunga frågor vi hanterar, säger Cesilia.

Invidzonens stöd sträcker sig även utanför Försvarmakten. Sedan i somras får också anhöriga till Polisens

Många hör av sig till Invidzonen med goda idéer, till exempel denna kudde med bild på den förälder som är på utlandstjänstgöring.

kontakter med oss, men om det ringer barn som har stora problem har vi anmälningsplikt.

Positivt fokus

Inom Invidzonen försöker man fokusera på det positiva. Det behöver inte bara vara dåligt när en anhörig åker iväg, kanske kan det vara utvecklande också. Föreningen har fått flera undergrupper, som "Familjezonen" som ordnar träffar och aktiviteter för barnfamiljer och "Sportzonen" där anhöriga som vill

utlandsstyrka stöd och tillgång till alla aktiviteter, exempelvis Familje- och Föräldrizonens träffar.

Du hittar Invidzonen på www.invidzonen.se Missa inte heller informationen till anhöriga på www.forsvarsmakten.se/anhorig ♦

TEXT: LENA PARKVALL/INFOS

FOTO: NIKLAS EHLÉN/COMBAT CAMERA

Van vid utlandstjänst

Makedonien, Bosnien, Liberia, Georgien, Afghanistan.

FS 22 är första utlandsinsatsen han åker på utan att ha sökt frivilligt. Den här gången blev han beordrad.

– Och det har jag ingen synpunkt på. Kan man inte tänka sig att åka så ska man fundera på att byta jobb. Det här är vårt yrke. Major Freddy Wozny besitter en erfarenhet av utlandstjänst som få andra kan mäta sig med.

Rak och tydlig. Det är två ord som beskriver Freddy Wozny. Han säger det han tycker och han ger klara besked. Efter en rundvandring på Camp Monitor i Shebregan, där han är kompanichef för Romeo Lima och högst ansvarig, förstår jag att det är en tydlighet som uppskattas av soldaterna.

”Det känns bra att ha någon som förstår och för vår talan när det behövs” är en av rösterna runt bordet när chefen kommer på tal. Hans ansvarsområde är stort. Förutom att han är chef för ett skyttekompani får han ta ett övergripande driftansvar för Camp Monitor där det även bor amerikanska soldater. Freddy Wozny kan luta sig mot en gedigen erfarenhetsgrund av tjänstgöring utomlands. Räknar man ihop alla utlandsuppdragen är det flera år han har tillbringat utanför Sveriges gränser.

Det började med åtta månader i Makedonien på MA 01 och följdes av BA 01 i Bosnien, LA 01 i Liberia och så 14 månader i Georgien som FN-obeservatör. Han berättar om konflikter i skuggan av världshändelserna och hur tålamodsprövande det kunde vara att samarbeta med officerare från andra nationer. Regler och byråkrati satte emellanåt stora käppar i effektivitetshjulet.

– Men jag hade en otrolig tur och fick god kontakt med den tyske chefen i

Georgien, berättar Freddy. Det öppnade många dörrar.

I Makedonien var han stationerad i bergen mot Kosovo. FN-truppen var inte måltavla för de stridande och även om livet var tufft på många sätt kändes det relativt säkert. De svenska soldaterna slog läger i bergen, vilket blev deras camp under flera månader. Han beskriver med ett leende soldatlivet som en lång campingtur. De hårdaste striderna utkämpades i Bosnien. Freddy går inte in på några detaljer men säger att han varit i strid ett flertal gånger.

– Men det är mitt jobb och inte så märkvärdigt. Jag är soldat.

Det låter som ett enkelt konstaterande, men i samma andetag berättar han att det var många tankar som kom upp efter Bosnien och allt ska bearbetas.

Förmånsbeskattning för tältboende?

Under Bosnien-tiden ställdes en omtvistad fråga på sin spets. Skulle de svenska soldaterna förmånsbeskattas för boende likt exempelvis diplomater i Bryssel? Det var en av frågeställningarna dåvarande utrikesminister Margaretha af Ugglas hade med sig när hon besökte campen.

– Jag vågar påstå att hon blev väldigt berörd när hon såg hur vi bodde. Det var lerigt och jåkligt både inne i tälten och

utanför. Dessutom hade vi bara två toaletter, varav en var yalla (för magsjuka, red.anm). Det fanns ingen dusch och det var råttor och ohyra i lägret.

Gillar kyla

Freddy är inte en man som klagar. Det är lite småkyligt när vi står utanför matsalen till en amerikansk camp i Mazar-e Sharif. Jag huttrar och Freddy bara skrattar.

– Jag gillar kyla, säger han.

Kanske är det en förutsättning för att arbeta tio år som jägare i Kiruna på I 22. Det var här Freddy gjorde lumpen och här stannade han tills förbandet lades ner år 2000. Då gick flyttlasset till Strängnäs och P 10 för att fem år senare

hamna i Karlsborg och K 3 där han i dag är skvadronchef.

Hemma är gården i Hönsa utanför Tibro.

– Nja, jag vet inte om man ska kalla det gård, men det finns lite skog och det ligger ju på landet.

Tack vare släkt och goda vänner går hemmalivet att kombinera med de återkommande utlandsuppdragen.

När han får frågan hur han skulle rangordna sina uppdrag säger han att flest liv räddades i Bosnien, men det var förmodligen Liberia som var roligast.

– Det var ett äventyr att få köra genom djungeln i stridsfordon 90. Det kändes nytt och spännande.

Freddy vet inte hur många fler upp-

drag det blir eller var han hamnar. Men får han välja så har han gjort sin sista tjänstgöring i Afghanistan. Han har varit med på FS 17, FS 19 och nu FS 22.

– K 3 var uppsättande förband och då är det klart att jag skulle åka med. Jag tycker dock att jag har gjort mitt här efter tre insatser.

Det han önskar mest är större handlingskraft hos afghanerna. De afghanska säkerhetsstyrkorna ställer upp på alla operationer, men det självständiga planerandet kan utvecklas.

– Och det tär emellanåt på tålmodet, avslutar han innan det är dags för nästa uppgift.

Det är dagens rapporter som ska gås igenom. Militärtolken har redan frågat

två gånger om tiden. Nu väntar mer arbete och det är dags för mig att återgå till tangentbordet.

TEXT OCH FOTO: KARIN ERIKSSON/FS 22

DETTA VISSTE DU INTE OM FREDDY

Han har ett syrum. Förr brukade han sy sina egna kläder. Han säger att det inte är något modeintresse.

"Kunde vara en anorak och vindbyxor. Men visst kan jag sy".

Annars är det jakt, skogen, mc, skidor och friluftsliv som Wozny ägnar sin fritid åt.

Hans Larsson, chef för FACTEC.

FACTEC – en enhet med insatsfokus

De utbildar en av de viktiga nyckelbefattningarna till våra internationella insatser. Eleverna kommer till A 9/FACTEC (Forward Air Controller Training and Evaluation Cell) från stora delar av insatsorganisationen.

Sedan dryga året tillbaka finns FACTEC som organisationsenhet vid A 9 i Boden. Med ett internationellt utbrett samarbete utbildar och certifierar enheten alla svenska Forward Air Controller (FAC). En kompetens till våra markförband som ger tillgång till den för närvarande enda tillgängliga indirekta bekämpningsresursen som kan verka över hela den afghanska ytan och över tiden, nämligen Close Air Support (CAS).

Förmågan att från markförbanden kunna leda flygunderstöd till markförbanden är en i många fall avgörande förutsättning för att kunna genomföra operationer inom insatser som Isaf.

– Sedan FACTEC började ta form under 2010 och dess formella bildande 1 januari 2011 har den svenska CAS-funktionen fått nyttigt energi, säger chefen för FACTEC, Hans Larsson.

Sveriges egna skolhus

Eleverna kommer från stora delar av Försvarets insatsorganisation, och sker inom ramen av ett avtal som Sverige tecknat med bland andra Finland, Norge, Storbritannien och USA.

Bland annat genomför FACTEC den insatsförberedande missionsträningen för TACP och Fire Support Officer (FSO) samordnat med Livgardets missionsträning. För närvarande är det insatsen i Afghanistan som står i fokus.

– För att Sverige ska kunna använda CAS på den internationella arenan måste vi ha certifierad personal. I dagsläget är CAS den enda formen av indirekt bekämpning som är tillgänglig över den oerhörd stora ytan och över tiden i Afghanistan, förklarar Hans Larsson.

FACTEC har också till uppgift att leda och sammanhålla materielutvecklingen för markförbanden inom insatsorgani-

sationen. Hans Larsson har själv arbetat med förmågan sedan 2005 och har sett en teknisk och metodmässig utveckling såväl nationellt som internationellt.

– Då efterfrågan ökat har försvarsindustrin varit snabb med att driva den tekniska utvecklingen i efterfrågad riktning. Som ett exempel kan utrustningen för att länka ner bilder från flygplanets kamerasensorer nämnas. 2005 fanns den tekniska möjligheten knappt tillverkad. I dag är den ett krav för att få verka inom Isaf, säger Hans.

Enheten samverkar regelbundet med internationella kontakter. Svenska instruktörer har också varit lärare vid utländska skolor, och Sverige har skickat elever till den norska kursen i utbyte mot flygtid från det svenska flygvapnet.

– Eftersom svenska piloter behöver träna CAS och vi kan ”betala” kursplatserna med svensk flygtid är det givande för både Sverige och Norge. Viljan finns att inom Norden kunna samordna all FAC-utbildning för att reducera kostnader och öka effektiviteten och utbildningseffekten vid respektive lands kurser, säger Hans.

Insatsfokus

Alla instruktörer som jobbar vid FACTEC har genomfört minst en insats i Afghanistan som FAC.

– Vi får ständigt rapporter från våra internationella kontakter om att vi gör ett bra jobb, säger Hans Larsson. Det är fler än ett land som vill skicka elever till oss i lilla Sverige. Det tar vi som ett mycket gott betyg på vad vi gör!

Funktionens utveckling inom markförbanden baseras på behovet i de internationella insatserna. Fördelningen av utbildningsplatserna som årligen finns vid FACTEC och utländska skolor styrs direkt av insatsorganisationens behov kopplat till kommande insatser.

Missionsträningen på FACTEC samordnas under Livgardets ansvar för missionsspecifik utbildning inom Försvaretsmakten. FACTEC följer noga utvecklingen i operationsområdet ur funktionens perspektiv. Detta sker till del genom att den FAC som kommer hem från föregående insats stöttar FACTEC i utbildningen av den kommande insatspersonalen. Resultatet är att FACTEC över tiden kan hålla sig uppdaterad på de operationella kraven i området.

TEXT OCH FOTO: GRETA SKÖLD/A 9

FAKTA

FACTEC i Boden har det nationella ansvaret att:

- Utbilda och certifiera all svensk FAC-personal,
- missionsträna förbandens CAS-funktion innan insats,
- sammanhålla materielutvecklingen för TACP,
- representera Sverige inom JCAS AP MOA under ledning av HKV,
- ge funktionsstöd till övriga FM, FMV och FOI vid behov.

CAS

Close Air Support, definieras som "Air action against hostile targets which are in close proximity to friendly forces and which require detailed integration of each air mission with the fire and movement of those forces" (AAP-6)

FACTEC FAC

Forward Air Controller Training and Evaluation Cell
Forward Air Controller (jmf amerikanska begreppet JTAC)

Utbildning till nya Prio

För att du ska kunna lära dig att arbeta i det nya utvecklade system Prio, så har utbildningarna utvecklats och förbättrats. Utbildningarna är indelade i tre steg:

Användarinstruktioner

Användarinstruktioner hittar du under Hjälpknappen i Prio. De ger dig en helhetssyn av arbetsuppgiften och beskriver steg-för-steg hur du ska utföra olika moment. Du får kunskap om vad som har initierat arbetsuppgiften och vad du levererar i processen. Enklast hittar du önskad instruktion genom sökfunktionen under Hjälpknappen.

ADL-utbildningar

ADL-utbildningarna har utvecklats väsentligt sedan tidigare och du genomför dem vid din dator. Kurserna förklarar på en övergripande nivå processer, verksamhetsregler och stödet som finns i Prio. En nyhet är att du måste vara aktiv och själv söka vilka kurser du ska genomföra. Information om ADL-kurserna hittar du på: [emil/PRIO/snabbväg Utbildning](mailto:emil/PRIO/snabbväg/Utbildning) ♦

Läs under Aktuell information och klicka på blå länken Prio ADL-kurser.

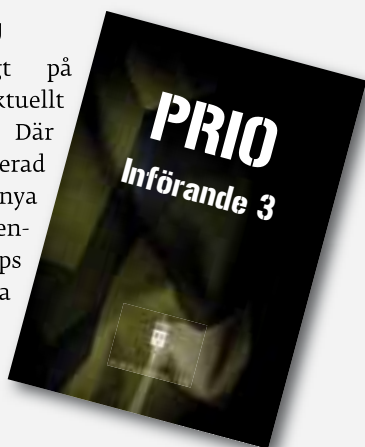
Lärlarledda utbildningar

Lärlarledda utbildningar är till för dig som arbetar i någon av processerna som ingår i införande tre och fyra. Kurserna kommer att ges av Försvarsmaktens egna lärare på sju orter under vecka 11 till 22. Du som ska gå lärlarledd utbildning får kallelse via e-post.

Tips: Viktigt för dig

Titta kontinuerligt på emil/PRIO under Aktuell "Viktigt för dig"! Där publiceras uppdaterad information om det nya Prio, åtgärder vid eventuella problem, tips och annat du kan ha nytta av.

TEXT: ANJA REIMERS/
PROJEKT PRIO

Nya avtal på gång

Förhandlingarna om nya bestämmelser om arbetstid och internationell militär insats är snart klara. Den 13 februari skrev Försvarsmakten tillsammans med arbetstagarorganisationerna OFR/O FM, OFR/S och SACO Försvar på de nya arbetstids- och utlandsavtalen. Målet är nu att avtalen ska börja gälla från och med den 1 september, dock senast den 1 januari 2013.

De nya avtalen ersätter de nu gällande, samt helgavtalet, beredskaps- och insatsavtalet (I-avtalet) och Försvarsmaktsavtal om särskild verksamhet (SV-avtalet).

De nya avtalen är anpassade till de arbetstidsdirektiv och skyddsregler som gäller inom EU. Några av nyheterna i de nya avtalen är:

– Möjlighet till flexibel arbetstid för alla.

– Ny konstruktion av övningsdygn med viss möjlighet att välja mellan kompensationsledig tid och ekonomisk ersättning.

– Övningar och viss annan verksamhet kan genomföras under längre sammanhängande tid utan behov av särskilda undantag vid varje tillfälle.

– Vissa ersättningar är höjda som exempelvis ersättning för beredskap, jour och ob.

Vid frågor, vänd dig till HR-Direkt eller dina fackliga förtroendemän vid förbanden. Mer information publiceras kontinuerligt på emil. ♦

MARIE-LOUISE RÄISANEN, BITRÄDANDE
FÖRHANDLINGSCHEF

Ny enhet på Ledningsregementet

Materielsystemkontor Ledningssystem (MSK Ledsystem) är en av Ledningsregementets nyaste enheter. Den bildades i januari 2012, och har till uppgift att genomföra den övergripande förvaltningen och styrningen av drift och underhåll inom hela ledningssystemområdet. Det är första gången som detta sker samlat.

Materielsystemkontor Ledningssystem tillhör Ledningsregementet

och funktionsledd av Försvarsmaktens högkvarter. Enheten har 120 befattningar med lokalisering i Enköping och Stockholm. Enheten rekryterar nu, både internt inom Försvarsmakten men också externt. Uppbyggnaden av organisationen kommer att fortsätta under hela 2012.

ELIN GÖTHE NORD/LEDR

NYTT I ARBETSATORN

Försvarsmaktens arbetsdatorstöd håller på att moderniseras. Just nu pågår uppgradering av operativsystemet till Windows 7 med uppdaterad uppsättning av programvaror. Första ort ut är Umeå, efter utvärdering ska införande ske vartefter hos resterande förband. Under våren planeras även e-post och kalenderfunktionen bytas ut till Outlook 2010.

I slutet av 2012 planeras ett nytt intranät att ersätta "emil" och ett

nytt systemstöd för dokument- och ärendehantering införs 2013. Programvaran SharePoint 2010 från Microsoft ersätter nuvarande Lotus Notes från IBM som teknisk plattform.

En ny samlingsida "Nytt i arbetsdatorn" har skapats på emil för att underlätta för användare att hitta information, lathundar och kontaktppgifter. Du når samlingsidan via emil's startside. ♦

Flygvapeninspektör med höga krav på sig själv

Efter ett framgångsrikt år för flygstyrkorna tar Micael Bydén över jobbet som ny flygvapeninspektör.

– Vi har världens bästa flygvapen i sin storleksklass, främst tack vare professionell personal och utrustning med mycket hög kvalitet. Med vårt deltagande i stora internationella övningar och skarpa insatser har vi också visat att vi arbetar bra både hemma och i andra länder, säger han.

som han tidigare inte kommit i kontakt med.

– Att varje dag ha förmånen att jobba med ambitiösa medarbetare och få vara en del av ett team, i ett sammanhang är det bästa med jobbet, säger han.

Det svenska stridsflyget har för första gången på 50 år deltagit i en internatio-

Med jobbet som främste företrädare för flygstyrkorna kommer ett stort ansvar. En av utmaningarna är att anpassa flygstyrkorna och arbets sättet till den kommande omstruktureringen. Micael Bydén berättar att ett nära samarbete med förbanden och en kontinuerlig dialog samt tydlig kommunikation "om var vi står och vart vi går" är förutsättningar för att vi ska lyckas.

Micael Bydén ser fram emot att komma ut och besöka verksamheterna och lära sig mer om de ansvarsområden

nell insats och fått mycket beröm för insatsen i Libyen. Förutom de internationella insatserna Libyen och helikopterenheten i Afghanistan har Försvarsmakten även infört ett nytt statsflygplan, driftsatt helikopter 14 samt förbättrat införandet av ett nytt helikoptersystem (HKP 16, Blackhawk) och upprättat incidentberedskapen.

– När jag ser tillbaka på 2011 imponeras jag över vad vi åstadkommit. Det finns flera exempel men dessa var de mer tongivande under året. Jag är oerhört stolt över den personal som verkar inom flygstyrkorna. För mig är jobbet och rollen som flygvapeninspektör och flygtaktisk chef det finaste jag kan få, där jag befinner mig i min karriär. Jag har fått ett stort ansvar som jag tar på största allvar. Därför ställer jag höga krav på mig själv och vet också att det finns höga förväntningar på mig, säger Micael Bydén.

TEXT: SUVITA BALLCHAND/INFO S

FOTO: JOHAN LUNDAHL/COMBAT CAMERA

FAKTA

Ålder: 47 år (blir 48 i juni)

Familj: Gift med Anita som jobbar som hotellchef. Har tre barn.

Favoritflygfilm: Top Gun som hade premiär och visades under den period han själv genomförde sin flygutbildning.

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARETS FORUM
SE-107 85 STOCKHOLM

VÄLKOMMEN TILL VÅR VERKLIGHET.

Som soldat, sjöman eller officer har du ett utvecklande och utmanande arbete. Du måste kunna lösa dina arbetsuppgifter under mycket svåra förhållanden. Det kräver stort engagemang, men du får mycket tillbaka. Du blir delaktig i att säkra människors rätt att leva i fred, frihet och demokrati både i Sverige och i andra länder. Dessutom är du del i en organisation med god kamratskap och sammanhållning.

Läs mer om vår verklighet på forsvarsmakten.se

FÖRSVARSMAKTEN